

EESTI LINNADE LIIDU TEGEVUSPERIOODI 2006–2009 ARUANNE

Eesti Linnade Liidu üheks põhikirjaliseks ülesandeks on koostada ja esitada liidu üldkoosolekule kinnitamiseks möödunud tegevusperioodi aruanne. Tegevusperioodi aruande koostamine on organisatsiooni oluline hea tava, mis võimaldab lisaks iga-aastasele jooksvale tegevuse ülevaatele koondada keskpika perioodi protsesside ülevaate.

Liidu 2006-2009 tegevusperioodi aruanne hõlmab koos kõigi iga-aastaste tegevusaruannetega kogu kohaliku omavalitsuse valimisperioodi ning on koondav tagasivaade lõppenud ajaperioodile.

Lisaks nelja-aastase tegevusperioodi aruandele on liidul iga-aastase majandusaasta aruande koosseisus koostatud üksikasjalik tegevusaruanne vastava aasta osas, mis esitatakse kinnitamiseks liidu volikogule.

Möödunud valimisperiood oli esimene nelja-aastane valimisperiood, mis vastavalt Põhiseaduse muudatusele rakendus 2005. aasta kohaliku omavalitsuse valimistest.

Möödunud tegevusperiood jaotus väga selgelt kaheks eriliseks perioodiks.

Aastatel 2005-2007 kogetud ning osaliselt ka aastal 2008 jätkunud kiire majanduskasvu periood asendus 2009. aastaks kiire majanduslangusega, mis tõi kaasa tööpuuduse kasvu, maksulaekumiste ning riigieelarve ja kohalike omavalitsuste eelarvetulude väga suure vähenemise. Kriitiliseks pöördepunktiks ehk murdepunktiks ka kohalike omavalitsuste vaates kujunes selles protsessis riigi 2009. aasta esimese lisaelarve ning sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse vastu võtmine Riigikogus 2009. aasta veebruaris. Oluliselt muutunud majandusruumi tingimustele lisandusid muutused õigusruumis ning vähenesid kohalike eelarvete võimalused.

Nende muudatuste taustal on kujunenud kohalike omavalitsuste üldised tegutsemistingimused aruandeperioodi viimasel aastal ning alanud valimisperioodi algusaastaks. Põhiküsimuseks edasiste protsesside osas kujuneb see, millised suunad valitakse riigi tasandil kriisist väljumiseks, kuidas suhestuvad kohalike omavalitsuste võimalused nendesse valikutesse ning kuidas on kohalikel omavalitsustel võimalik nende valikute osas kaasa rääkida.

I ORGANISATSIOON

Eesti Linnade Liit on kohaliku omavalitsuse üksuste üleriigiline liit, mille eesmärgid on:

- * kohaliku omavalitsuse üldisele arengule kaasaaitamine;
- * liikmete esindamine ja ühishuvide kaitsmine;
- * liikmete koostöö edendamine ja ühistegevuse korraldamine;
- * liikmetele seadusega pandud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine.

II LIIKMESUS

15. veebruari 2006.a. seisuga kuulus Eesti Linnade Liitu 46 linna ja valda. Liidu liikmeks astus 2007. aastal Halinga vald ning 2009. aasta alguses Tarvastu vald ja Kiili vald. Peale 2009.a. kohalike volikogude valimisi lahkusid liidust Otepää ja Tarvastu vald ning Pärnu linn. 2010. aasta jaanuarist astusid liidu liikmeks Juuru vald ja Kohila vald. 11. jaanuari seisuga kuulub linnade liitu 48 kohaliku omavalitsuse

üksust – 32 linna, 15 valda ja 1 alev.

Eesti Linnade Liidu liikmed seisuga 1. veebruar 2010 on toodud lisas 1.

III JUHTIMINE JA TÖÖKORRALDUS

1. Liidu üldkoosolek - Linnade Päev

Liidu kõrgeim organ on liikmete esindajate üldkoosolek – Linnade Päev, mille kutsub kokku juhatus vähemalt kord kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste vahelisel perioodil. Liidu liige nimetab oma esindaja Linnade Päevale kohaliku omavalitsuse volikogu volituste tähtjaks elanike arvu alusel.

Aruandeperioodil toimus Linnade Päev 15. veebruaril 2006.a. Tallinnas. Päevakorras olid järgmised küsimused:

- ELL tegevusperioodi 2003-2005 aruande kinnitamine;
- ELL tegevussuundade kinnitamine aastateks 2006-2009;
- ühtse üleriigilise omavalitsusliidu loomise perspektiivist;
- liikmemaksu määrade aluste kinnitamine;
- roheline linn, roheline pealinn.

ELL tegevussuunad aastateks 2006-2009 on toodud ELL veebilehel ning nende põhjal kinnitab volikogu igaks aastaks eraldi tegevuskava.

Ühtse üleriigilise omavalitsusliidu loomise osas Linnade päev otsustas esitada ühtse üleriigilise kohaliku omavalitsuse üksuste liidu perspektiivi küsimus omavalitsustele arutamiseks ja ettepanekute esitamiseks. ELL liikmetelt laekusid ettepanekud jätkata ELL tegevust omaette liiduna.

Linnade Päev toetas Tallinna linna algatust Euroopa roheline pealinna tiitli sisseseadmiseks.

2. Liidu volikogu

Linnade Päeva toimumiste vahelisel perioodil täidab Linnade Päeva ülesandeid volinike koosolek – liidu volikogu koosolek. Liidu liige nimetab oma esindaja liidu volikogusse (edaspidi liidu volikogu liige) kohaliku omavalitsuse volikogu volituste tähtjaks elanike arvu alusel.

o 2006-2008

Perioodil 2006-2008 on toimunud igal aastal 4 volikogu koosolekut, kus käsitleti järgmisi valdkondi:

- ELL kui organisatsiooni tegevusega seonduvad küsimused.
- Eelarveläbirääkimised:
  - ELL ettepanekud, seisukohad,

- Läbirääkimistel saavutatud tulemused, sõlmitav lõpp-protokoll.
- Volikogu seisukohtade kujundamine mitmesuguste õigusaktide osas.
- Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi ning Euroopa Liidu Regionide Komitee tegevusega seonduvad küsimused.
- Väliskoostööga seonduvad küsimused.

Detailsemalt on ELL volikogu tegevus 2006-2008 käsitletud vastavate aastate tegevusaruannetes, mis on liikmetele välja saadetud.

○ **2009. a.**

2009. aastal toimus 3 volikogu koosolekut:

- 10.veebruaril 2009. a. Tallinnas
  - Maksukorralduse muudatused ja Maksu- ja Tolliameti uus arvestussüsteem.
  - Ülevaade riigi 2009. aasta negatiivse lisaelarve ettevalmistamise protsessist ja selle suhe kohalike omavalitsuste eelarvetega.
  - Eelarveläbirääkimised 2009 aastal:
    - ❖ Linnade Liidu põhiseisukohtade kujundamine seoses Riigi eelarvestrateegia 2010-2013 dokumendi ettevalmistamise protsessiga.
    - ❖ Linnade Liidu põhiseisukohtade kujundamine seoses 2010. aasta riigieelarve eelnõu ettevalmistamise protsessiga.
  - Eesti Linnade Liidu tegevuskava 2009. aastaks.
  - Linnade Liidu 2008. aasta eelarve kinnitamine.
  - Linnade ja valdade päevad 2009 18.-19. veebruaril.
- 19.mail 2009. a. Tallinnas
  - Riigi ja kohalike omavalitsuste eelarveprotsess 2009: omavalitsusliitude ettepanekud ja riigi 2009. aasta II lisaelarve kava.
  - Omavalitsusliitude Koostöökogu ja Valitsuskomisjoni eelarveläbirääkimiste vaheprotokolli ettevalmistamine Riigi eelarvestrateegia 2010-2013 ja 2010 aasta riigieelarve küsimustes.
  - ELL 2008. aasta majandusaasta aruande kinnitamine.
  - Eesti lipp 5. juunil 2009 Otepääl.
- 22.septembril 2009. a. Tallinnas
  - Riigi ja kohalike omavalitsuste eelarveprotsess 2009.
    - ❖ Kohalike omavalitsuste maksulaekumised 01. jaanuar- 31. august 2009.
    - ❖ Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga 2009 –2010 majandusprognoos august 2009.
    - ❖ Kohalike omavalitsuste 2009. aasta eelarvetulude täitmise esialgne prognoos.
  - Seisukoha võtmine Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni 2010. aasta riigieelarve läbirääkimiste lõpp-protokolli osas.

- ELL juhatuse liikme valimised.
- Juhatuse ettepanek ELL 2010.aasta liikmemaksu küsimuses.
- Euroopa Liidu Regioonide Komitee Eesti delegatsiooni liikmete kandidaatide nimetamisprotseduur mandaadiperioodiks 2010-2014. Juhatusele volituse andmine.
- Juhatuse otsus Eesti Linnade Liidu üldkoosoleku (Linnade Päev) kokkukutsumisest veebruaris 2010.
- Linnade ja Valdade päevade korraldamine veebruaris 2010.
- CEMRi küsitlus majanduskriisi mõjudest kohalikele omavalitsustele.
- Informatsioon jäätmeseaduse kontseptuaalse muudatuse ettevalmistamisest.

3. Liidu juhatus

Liitu juhib ja esindab volikogu poolt valitud 7 liikmeline juhatus. Juhatuse koosseis on toodud lisas 2.

○ 2006-2008

Perioodil 2006-2008 toimunud juhatuse koosolekutel arutatud küsimused võib grupeerida järgmiselt:

- ELL organisatsiooni;
- omavalitsuste tulubaasi;
- EL struktuurifondide kasutamise;
- õigusloome;
- rahvusvahelise koostöö;
- ELL volikogu koosolekute ettevalmistamisega seonduvad küsimused.

Detailsemalt on ELL juhatuse tegevus 2006-2008 käsitletud vastavate aastate tegevusaruannetes, mis on liikmetele välja saadetud.

○ 2009

2009. aasta jooksul toimus 10 juhatuse koosolekut, mille päevakorras olid peamiste küsimustena:

• Omavalitsuste tulubaasiga seonduv:

- Riigieelarve tulude ja kohalike omavalitsuste tulude laekumine 2008. aastal.
- Vabariigi Valitsuse määruse “2009. aasta riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele tasandusfondi määratud eraldiste jaotus ning jaotamise ulatus, tingimused ja kord” eelnõu.
- Maksude ülekandmisest kohalike omavalitsuste eelarvetele..
- Linnade Liidu põhiseisukohtade kujundamine seoses Riigi eelarvestrateegia 2010-2013 dokumendi ettevalmistamise protsessiga..
- Linnade Liidu põhiseisukohtade kujundamine seoses 2010. aasta riigieelarve eelnõu ettevalmistamise protsessiga.
- Riigi 2009. aasta negatiivse lisaelarve ettevalmistamise protsessist ja selle suhe kohalike omavalitsuste eelarvetega.

- Vabariigi Valitsuse määruse “2009. aasta riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele tasandusfondi määratud eraldiste jaotus ning jaotamise ulatus, tingimused ja kord” eelnõu.
- Riigi 2009. aasta lisaelarve mõju kohalike omavalitsuste eelarvetele.
- Vabariigi Valitsuse määruse „Kohaliku omavalitsuse üksuse ja temast sõltuva üksuse poolt võetavate kohustuste täpsem loetelu, kohustuste võtmise kooskõlastamise taotluse esitamise ning taotluse hindamise tingimused ja kord ning peatatud vahendite tagastamise kord” eelnõu.
- Seisukoha võtmine pöördumiseks õiguskantsleri poole:
  - ❖ kohalike omavalitsuste tulubaasi kärpimise osas;
  - ❖ kohalike omavalitsuste täiendavate laenupiirangute rakendamise osas.

- Rahandusministeeriumi kevadine majandusprognoos 2009.
- Omavalitsusfoorumi 12.03.2009 pöördumine ELL poole.
- ELL ettepanek kohalike omavalitsuste väikelaenude küsimuses ja Rahandusministeeriumi seisukoht.
- Riigi ja kohalike omavalitsuste eelarveprotsess 2009.
- ELL juhatuse esindajate kohtumine rahandusministri 24.03.2009
- Rahandusministri käskkirja 28.aprill 2009 “Riigieelarves ettenähtud kulude tegemise ajutine piiramine” mõju kohalike omavalitsuste eraldistele.
- Rahandusministeeriumi kava riigi 2009. aasta II lisaelarve koostamiseks.
- Omavalitsusliitude Koostöökogu ettepanekud eelarveläbirääkimisteks Riigi eelarvestrateegia 2010-2013 ja 2010 aasta riigieelarve küsimustes.
- Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste üldkogu koosolek ja vaheprotokoll 2010. aasta riigieelarve ning “Riigi eelarvestrateegia 2010-2013 “ osas 25.05.2009.
- Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste lõpp-protokolli ettevalmistamine 2010. aasta riigieelarve osas.
- Kohalike omavalitsuste tulubaasi ja eraldiste kajastamine 2010. riigieelarve eelnõus.

- EL struktuurifondidega seonduv:
  - Meetme "Kohalike avalike teenuste arendamine" tingimused ning perioodi 2007-2013 kohaliku omavalitsuse investeringutoetuste kava koostamise kord" muutmise eelnõu.
  - Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismidest rahastatav regionaalarengu toetuskeem (2008-2011).
  - Euroopa Liidu struktuuritoetuste rakendamine.
  - Euroopa Liidu struktuuritoetuste rakendamine
  - Ülevaade välisvahendite kasutamisest 2006-2009.

- Õigusloomega seonduv:
  - Riigikogu poolt 22.10.2008 vastu võetud “Riikliku pensionikindlustuse seaduse, riiklike peretoetuste seaduse ja teiste sotsiaalkindlustushüvitisi ning sotsiaaltoetusi käsitlevate seaduste muutmise seaduse” rakendamise protsess.
  - Haridus- ja Teadusministeeriumi põhikooli ja gümnaasiumi astme lahutamise algatus.
  - Raplamaa omavalitsusliidu 19.12.2008 nr 59 pöördumisest jäätmeseaduse osaliseks muutmiseks (§ 71 lg 2 p 2 muutmine), teistelt OVL-lt saadud tagasiside ning ettepanekud ja ELL seisukoha kujundamine.
  - Noorsootöötaja ja tema puhkusest noorsootööseaduse eelnõus.
  - Jäätmeseaduse, maapõueseaduse ja kohalike maksude seaduse muutmise seaduse eelnõu.
  - Tallinna Linnavolikogu taotluse toetamine maksukorralduse seaduse ja rahandusministri määruse suhtes põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamisel.

- Tallinna Linnavolikogu taotluse toetamine riigi 2009. aasta lisaeelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse suhtes põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamiseks.
- Narva Linnavolikogu taotluse toetamine valla- ja linnaeelarve seaduse suhtes põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamiseks.
- Õiguskantsleri pöördumine korraldatud olmejäätmeveo küsimustes.
- Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MTSÜS) eelnõu menetlusprotsessi käigust.

- Rahvusvahelise koostööga seonduv:

- Ülevaade CEMR Poliitikakomitee koosolekust.
- Avatud Uste Päevad 2009.
- CEMR XXIV Peaassamblee Malmös 22.-25.aprillil 2009.
- Eesti omavalitsusliitude Euroopa Liidu Regioonide Komitee delegatsiooni ettepanekud Regioonide Komitee arvamuse eelnõu “Majanduse taastamise kava ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll” osas.
- CEMR Ateena kommünikee majanduskriisi mõjude kohta Euroopa kohalikele - ja piirkondlikele omavalitsustele.
- CEMR XXIV Peaassamblee Malmös 22.-25.aprillil 2009, ELL ettepanekud Malmö deklaratsioonile
- ELLi ja EMOLi poolse taotluse esitamine CLRAE Euroopa Kohaliku omavalitsuste harta monitooringu algatamiseks.
- EL Regioonide Komitee konsulteerimine Euroopa linnade ja piirkondadega teemal “Uus säästva majanduskasvu strateegis” (Lissaboni strateegia pärast 2010).
- COP 15 kliimamuutuste Post-Kyoto kokkuleppe ettevalmistamise protsessist. Ülevaade kohalike omavalitsuste kliimamuutuste 2.-4.06.2009 kohalike omavalitsuste tippkohtumisel/konverentsil heaks kiidetud pöördumisest.
- CEMRi II küsitlus majanduskriisi mõjudest kohalikele omavalitsustele.
- CEMR (Euroopa Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Nõukogu) arvamuse eelnõu ettevalmistamine ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta..

- ELL organisatsiooniga seonduv:

- Eesti Linnade Liidu tegevuskava 2009. aastaks.
- ELL 2009. aasta eelarve II lugemine.
- ELL raamatupidamise sise-eeskirja muutmise.
- Linnade ja valdade päevad 2009.
- Eesti Linnade Liidu 2009. aasta tegevuskava eelnõu esitamine ELL volikogule.
- Ülevaade Eesti Regionaalse ja Kohaliku Arengu Sihtasutuse (ERKAS) tegevusest.
- Eesti Linnade Liit 90 visuaali kavandamine.
- ELL 2008. aasta majandusaasta aruande esitamine ELL volikogule.
- Informatsioon Vabariigi Presidendi ümarlaua koostumisest 08.06.2009.
- Linnade Liidu esindaja nimetamine Eesti delegatsiooni ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ning Kyoto protokolliga osapoolte viieteistkümnendale konverentsile Kopenhaagenis, detsember 2009.
- Seisukoha esitamine ELL volikogule 2010.aasta liikmemaksu küsimuses.
- Eesti Linnade Liidu üldkoosoleku (Linnade Päev) kokkukutsumine.
- Linnade ja Valdade päevade korraldamine veebruaris 2010.

- Muud küsimused:

- Euroopa roheline pealinna algatuse realiseerumisest.
- Euroopa liiklusohutuse harta.

- Ettevõtjate toetusprogrammi Erasmus rakendamine.
- Rahvaloenduse ankeedi täiendamise ettepanek.
- Konverentsi informatsioon: “20 aastat Eesti omavalitsuste ja nende ühistegevuse taastamisest”, Tartus 18.09.2009.
- Kodanikupäeva aumärgi kandidaadi esitamise ettepanek.

4. Liidu büroo

Eesti Linnade Liidu büroo on Eesti Linnade Liidu tegevust ja asjaajamist korraldav struktuuriüksus, mis on aruande kohuslane liidu juhatuse ees.

Büroo põhiülesanded:

- Linnade Päeva ja liidu volikogu otsuste täitmine;
- liidu juhatuse otsuste ja korralduste täitmine;
- liidu liikmete ühistegevuse organiseerimine suhetes riigiga;
- liikmetevahelise koostöö korraldamine ja ühisprojektide koordineerimine;
- liidu liikmetele informatsiooni vahendamine;
- liidu liikmetele väliskoostööprogrammide ja -projektide vahendamine;
- liidu osaluse tagamine rahvusvaheliste omavalitsusorganisatsioonide töös;
- avalikkuse informeerimine liidu tegevusest;
- trükiste toimetamine ja väljaandmine;
- teabepäevade, infoseminaride ja täienduskoolituse organiseerimine;
- liidu tegevusest tuleneva asjaajamise, organisatoorse ja finants-majandusliku töö korraldamine.

2006. aastal töötas ELL büroo koosseisus 12 töötajat avaliku teenistuse seaduse alusel ja 1 abiteenistuja töölepingu alusel; aastatel 2007-2009 oli 11 töötajat avaliku teenistuse seaduse alusel ning 1 abiteenistuja töölepingu alusel.

IV EESTI LINNADE LIIDU 2006 – 2009 TEGEVUSSUUNDADE ELLUVIIMINE

I Kohalike omavalitsuste poolt tagatavad avalikud teenused ja tulubaas

Pidada Vabariigi Valitsusega läbirääkimisi riigi eelarvestrateegia. aasta riigieelarve osas, et kindlustada omavalitsusüksustele seadustega pandud ülesannete täitmiseks stabiilne, õiguslike regulatsioonide alusel kujunev tulubaas, mis tagaks vajalikud

Perioodil 2006-2009 toimusid igal aastal Vabariigi Valitsusega läbirääkimised eelarvestrateegia ning aasta eelarve osas.

Läbirääkimiste lähtealused:

- Kohaliku omavalitsuse finantsautonoomia tagamine.
- Omavalitsustele riikliku majanduspoliitika raames stabiilse, seadustel põhineva võrreldava tulubaasi kindlustamine, mis tagab neile seadustega ja seaduste alusel pandud ülesannete täitmiseks kaasnevate kulude katteks vajalikud tulud, võimaldab teha kohalikuks arenguks vajalikke investeeringuid ning tagab omavalitsuste jätkusuutliku arengu.
- Iga uue funktsiooni või ülesande lisandumisel täiendada kohalike omavalitsuste tulusid lisanduva funktsiooni täitmiseks vajalike rahaliste vahenditega.

vahendid kohalikuks arenguks:

Eelarvete tasandamise süsteemi analüüsi ja selle täiustamine.

Kohalike omavalitsuste olemasolevate ülesannete osas

1. Taotleda kohaliku omavalitsuse üksuste poolt osutatavate avalike teenuste kaardistamist, teenuste mahu- ja kvaliteedistandardite ning kulupõhise mudeli väljatöötamist nende maksumuse hindamiseks, eesmärgiga tagada optimaalne vahendite jaotus keskvalitsuse ja omavalitsusüksuste vahel.

Omavalitsusliitude Koostöökogu taotles 2007.a eelarve läbirääkimistel, et Keskkonnastrateegia (aastani 2030) ning keskkonnategevuskava (aastateks 2007-2013) koostamisel arvestatakse kohalike omavalitsuste keskkonnavalaste kohustuste kaardistamise ning riiklike ja kohalike keskkonnaküsimuste lahendamise maksumuse hindamise vajadust. Keskkonnaministeerium selle ettepanekuga nõustunud.

Omavalitsusliitude taotlusel algatati ja Keskkonnaministeeriumis valmis 2007. aastal uurimistöo "Keskkonnakaitse kulutused kohalikes omavalitsustes" (<http://portaal.ell.ee/11444>).

2008.a. jaanuaris avas Riigikantselei EL 2007-2013 struktuurivahendite kasutamise raames uued taotlusvoorud. Siseministeerium esitas ELL-ile EMOL-ile ja Rahandusministeeriumile ettepaneku esitada Riigikantseleile eeltaotlus kohalike omavalitsuste ülesannete/funktsioonide maksumuse hindamise ja teenuste standardite kujundamise meetodika väljatöötamiseks kusjuures eeltaotluse esitajaks oleks olnud Eesti Linnade Liit. ELL valmistas ette vastava eeltaotluse ning esitas selle Riigikantseleile 14. märtsil 2008. Ettepanek positiivset lahendust ei leidnud. Komisjoni poolt teatati, et vastav projekt on Rahandusministeeriumi ja Siseministeeriumi valdkonna töö, mida ei pea struktuuritoetuste vahendite arvel rahastama.

2010. aasta eelarveläbirääkimistel tehti Vabariigi Valitsusdelegatsioonile ettepanek seoses majanduslangusega vaadata läbi omavalitsustele õigusaktidega pandud ülesannete ulatus ja nende täitmiseks tehtavad kulutused. ning vajadusel viia õigusaktidesse vajalikud muudatused eesmärgiga viia ülesannete täitmiseks vajalikud vahendid ja ülesannete täitmise ulatus kooskõlla riigi majanduslike võimalustega. Läbirääkimiste lõpp-protokollis pooled märkisid edaspidi lahendamist vajava küsimusena ära vajaduse kaardistada riigi poolt aastatel 2005-2008 omavalitsusüksustele üle antud funktsioonid ning analüüsida nende täitmiseks eraldatud vahendite vastavust ülesannete täitmiseks tehtud tegelike kulutustega.

2. Taotleda läbirääkimistel Vabariigi Valitsusega kohalike omavalitsuste eelarvetesse laekuva üksikisiku tulumaksu osa suurendamist, tagamaks õiglane tulude jaotus keskvalitsuse ja omavalitsusüksuste vahel.

2007 aasta riigieelarvete eelnõu koostamise protsessis toimunud läbirääkimistel taotlesid omavalitsusliidud

- jõustunud õigusaktidega kohalikele omavalitsustele lisandunud kuid tulubaasiga katmata kohustuste osaliseks täitmiseks omavalitsuste eelarvetesse laekuva üksikisiku tulumaksu osa suurendamist mitte vähem kui 0,3 protsendipunkti;
- haridus- ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks eraldatavate vahendite suurendamist 376 miljoni kroonini, sealhulgas omavalitsuste eelarvetesse tulumaksu laekumise protsendi suurendamist 0,4 protsendipunkti võrra.

3. Taotleda

2008. aasta riigieelarve eelnõu koostamise protsessis Koostöökogu taotles

omavalitsusüksuste poolt osutatavate avalike teenuste osutamiseks vajaliku infrastruktuuri olemi tagamiseks, põhivara kulumi korvamiseks ja kohalikuks arenguks vajalike investeeringute katmiseks ühtse metoodika väljatöötamist ning eeltoodud kulude katteks vajalike vahendite lisamist omavalitsusüksuste tulubaasi.

tulubaasi suurendamiseks:

- omavalitsuste eelarvetesse laekuva üksikisiku tulumaksu osa suurendamine mitte vähem kui 1,0 protsendipunkti võrra, sh:
- jõustunud õigusaktidega kohalikele omavalitsustele lisandunud kuid tulubaasiga katmata kohustuste osaliseks täitmiseks 0,6 protsendipunkti;
- kohaliku infrastruktuuri põhivara kulumi korvamiseks ja investeeringuvajaduste osaliseks katmiseks 0,4 protsendipunkti.

Vabariigi valitsusdelegatsiooni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu läbirääkimistel 2007. aasta riigieelarve ning RES 2007-2010 osas **lepiti kokku, et haridus- ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks alates 2003. aastast riigieelarves ette nähtud 100 000 000 krooni antakse üle omavalitsuste tulubaasi. Selleks suurendatakse kohalikele omavalitsustele laekuvat tulumaksuosa 0,1% protsendipunkti 11,9%-ni ning ülejäänud osa suunatakse tasandusfondi, suurendades tasandusfondi kogusummat 28,5 miljoni krooni võrra.**

4. detsembril 2008. aastal vastu võetud maksukorralduse seaduse ja sellega seotud teiste seaduste muutmise seadusega (RTI, 30.12.2008, 58, 323) sätestati, et **alates 1. jaanuarist 2009.a. laekub kogu maksukohustulase poolt makstav intress riigile. Kohalikele omavalitsustele vähem laekuva tulu korvamiseks suurendati eelpool nimetatud seadusega kohalikele omavalitsustele laekuva tulumaksu osa 0,03 protsendipunkti -** maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele laekub alates **1. jaanuarist 2009 11,93%** residendist füüsilise isiku maksustatavast tulust.

Riigi 2009. aasta lisaeelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega vähendati alates 1. aprillist 2009 kohalikele omavalitsustele laekuva tulumaksu osa 11,4 %-le brutotulust. ELL sellega ei nõustunud:

2010. aasta riigieelarvega seonduvatel läbirääkimistel Omavalitsusliitude Koostöökogu esitas taotluse muuta tulumaksuseadust ja näha ette omavalitsuste eelarvetesse laekuva üksikisiku tulumaksu osa taastamine 11,93 %-ni maksumaksja brutotulust. Vabariigi Valitsus sellega ei nõustunud.

3. Taotleda teehoiu vahendite suurendamist ja kulupõhiste jaotuspõhimõtete väljatöötamist, eesmärgiga tagada nimetatud vahendite õiglane, sealjuures ka liiklusintensiivsust arvestav, jaotus riigiteede, vallateede ja linnatänavate vahel, kindlustamiseks eri liiki ja eri omandis olevate teede ja tänavate vastavus teeseadusest tulenevatele nõuetele.

2007-2009. aastate riigieelarve eelnõude koostamise käigus peetavatel läbirääkimistel Omavalitsusliitude Koostöökogu taotles pidevalt

- Näha ette kohalike teede hoiuks 2007. aastal 15 %; 2008. aastal 20 %; 2009. aastal 25 % ja alates 2010. aastast 30 % teehoiuks planeeritud vahenditest.
- Töötada välja uus teehoiu vahendite jaotamise süsteem, mis arvestab maanteede ja tänavate konstruktsiooni ja seisundit ning liikluse intensiivsust.
- Taotleda ühistranspordiseadusest tulenevate riigipoolsete sõidusoodustuste kompenseerimist kohalikele omavalitsustele.
- Näha ette vahendid linnu läbivate riigimaanteede hoiu rahastamiseks.

2007.aastaks eraldati 15 % teehoiuvahenditest vallateede ja linnatänavate korrashoiuks (429 miljonit + 37 miljonit 2006.a. arvelt)

Vahendid jaotati lähtudes teede ja tänavate pikkusest koefitsiendiga maanteed –1 tänavad –5.

2008. aastaks eraldati 15 % teehoiuks eraldatavatest vahenditest.

4. Taotleda teehoiu vahendite kulupõhiste jaotuspõhimõtete väljatöötamist, eesmärgiga tagada nimetatud vahendite õiglane, sealjuures ka liiklusintensiivsust arvestav jaotus riigiteede, vallateede ja linnatänavate vahel, kindlustamaks eriliigiliste ja eri omandis olevate teede ja tänavate vastavus teeseadusest tulenevatele nõuetele.

5. Taotleda linnu läbivate riigimaanteede rahastamise põhimõtete kindlaks määramist.

6. Taotleda kohalike omavalitsuste investeringuvajaduste katmiseks kaasatavate Euroopa Liidu struktuurivahendite mahu suurendamist.

(633 miljonit).

2009. aastaks nähti ette 10 % teehoiuks eraldatavatest vahenditest (378 miljonit krooni). Riigi 2009. aasta lisaelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega vähendati teehoiuvahendeid ning 2009.a. eraldiseks jäi 178 miljonit krooni.

Ühtlasi muudeti teeseadust ning alates 1. 03.2009 raha jaotus riigimaanteede hoiuks ning kohalike teede hoiuks määratakse igaks eelarveaastaks riigieelarves. Seega enam kindlat % teehoiuvahenditest, mida eraldatakse kohalikele teedele seadusega ei määrata.

2010. aasta riigieelarve eelnõus on samuti kavandatud kohalike teede hoiuks 178 miljonit krooni.

2010. aasta eelarveläbirääkimistel lepiti kokku, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium esitab omavalitsusliitudele omapoolse visiooni kohalike omavalitsuste teede teehoiuks eraldatavate vahendite uute võimalike jaotuspõhimõtete kohta eesmärgiga koostöös omavalitsusliitudega välja töötada teehoiu vahendite kulupõhisem jaotusvalem.

Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeeriumi jätkuv seisukoht on, et linnu läbivate riigimaanteede jaoks ei ole ette nähtud täiendavaid vahendeid. Linnu läbivad teed ei pea olema riigimaanteed. Ümbersõiduteed linnadest ehitatakse kui riigimaanteed.

ELL esindajad on ametlikult kaasatud ja aktiivselt osalenud riigi eelarvestrateegia dokumentide ja Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kasutamise kavandamisel ja rakendamisel perioodiks 2007–2013. ELL esindajad on kohalikke omavalitsusi puudutavate RAK meetmete juhtivkomisjonide liikmed.

Perioodil 2006-2009 on kohalikud omavalitsused saanud Euroopa Liidu toetust läbi erinevate toetusmeetmete 2 882 556 122 krooni. Projektide eelarvete mahud samal perioodil on 4 023 991 952 krooni. Kohalike omavalitsuste omafinantseeringu mahud projektide teostamisel on 1 087 944 528 krooni. Riikliku finantseeringu maht on 16 010 750 krooni ja riikliku struktuuritoetuse maht 12 343 037 krooni. Perioodil 2006-2009 on 226 kohaliku omavalitsuse üksusest taotlenud Euroopa Liidu toetusfondidest toetust 208.

Toetatavad meetmed 2006-2009:

1. majanduskeskkonna arendamise rakenduskava

- Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamine
- Turismiinfo jaotuskanalite toetamine
- Infoühiskonna edendamine
- Transpordi infrastruktuuri arendamine

2. Inimressursi arendamise rakenduskava

- Kooli poolejätmise vähendamine, hariduse juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine
- Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine
- Kutseõppe sisuline kaasajastamine ning kvaliteedi hindamine
- Teavitamis- ja nõustamistegevuse arendamine
- Avaliku sektori asutuste ja mittetulundusühenduste strateegilise juhtimissuutlikkuse tõstmine (organisatsiooni strateegilise juhtimissuutlikkuse tõstmine, valdkondlike uuringute rahastamise skeem, stažeerimisprogramm, organisatsiooni arendamine,

- valitsusvälise analüüsisuutlikkuse kasvatamine))
  - Avalike teenistujate, kohalike omavalitsuste ja mittetulundusühingute töötajate koolitus-ja arendamine
3. Elanikkonna arendamise rakenduskava
- Taastuenergiaallikate laialdasema kasutamise energia tootmine
  - Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekeskkonna kaasajastamine
  - Kohalike avalike teenuste arendamine
  - Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng (linnaliste piirkondade arendamine)
  - Üleriigilise tähtsusega turismi-ja kultuuriobjektide väljaarendamine
  - Keskkonnateadlikkuse tõstmine
  - Keskkonnainfrastruktuuri arendamine
  - Veeprogramm
  - Ladestusalaga jäätmeäsitluskeskuste rajamine
  - Nõuetele mittevastavate tavajäätmeprügilate sulgemine
  - Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutuse suunamise arendamine

Kohalikud omavalitsused on taotleja või partnerina osalenud Euroopa territoriaalse koostöö programmides (Kesk-Läänemere, Läänemere piirkonna, INTERREG, INTERACT projektid), Norra ja EMP finantsmehhanismide programmides.

7. Taotleda põhimõtte järgimist, mille kohaselt keskvalitsuse ja omavalitsusüksuste funktsioonide jaotuse samaks jäädes ei vähene järgnevatel perioodidel ka omavalitsusteüksuste tulude osakaal valitsussektori siseselt.

Rahandusministeeriumi seisukoht, et seda printsiipi on pidevalt järgitud

	2007	2008	2009*	2010*
Kohalike eelarvete tulud (% SKP-st)	8,2%	9,0%	9,2%	9,1%
Eelarve tulud (% valitsussektori tuludest)	19,7%	21,1%	18,5%	18,6%
Maksutulud (% SKP-st)	4,4%	5,0%	5,1%	5,1%
Tulubaas (% SKP-st)	4,6%	5,1%	5,1%	5,0%
Koondtasakaal (% SKP-st)	-0,1%	-0,4%	-0,6%	-0,3%
Võlakoorumus (% SKP-st)	2,5%	3,2%	4,0%	4,2%
Eelarve tulude kasv (v.e.a)	11,3%	12,9%	-14,3%	-2,6%
Tulubaasi kasv (v.e.a)	25,1%	14,8%	-15,1%	-4,3%
Riigieelarve tulud SKP-s	33,5%	33,7%	40,4%	39,9%
Riigieelarve tulude kasv (v.e.a)	20,8%	3,5%	1,4%	-3,0%
Riigieelarve puhastulud SKP-s	16,5%	15,5%	16,0%	16,3%
Riigieelarve puhastulude kasv (v.e.a)	20,9%	-3,4%	-13,0%	0,3%

8. Taotleda läbirääkimistel Vabariigi Valitsusega tasandusfondi arvestusmetoodika ja jaotusvalemiga kaasajastamist.

Tasandusfondi jaotusvalemis olevaid parameetreid on aasta aastalt kaasajastatud.

2010. aasta eelarveläbirääkimistel lepitati kokku, et jätkatakse läbirääkimisi tasandusfondi k-valemis kasutatava puudega hooldatava parameetri muutmiseks puudega inimese parameetriks, eesmärgiga rakendada muudatust 2011. aasta algusest.

Põhiliseks küsimuseks on aga see, et tasandusfondi üldsuuruse määramisel ei vaadata vajadust lähtudes valemist vaid valemiga tasandamise taseme parameetrit kohaldatakse lähtuvalt eraldatud tasandusfondi suurusel. Selles osas Rahandusministeeriumiga kokkulepet ei ole saavutatud.

9. Taotleda ühistranspordiseadusest tulenevate riigipoolsete sõidusoodustuste kompenseerimist kohalikele omavalitsustele.

Omavalitsusliitude Koostöökogu on sõidusoodustuste kompenseerimist igaaastastel eelarveläbirääkimistel taotlenud.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on seisukohal, et ühistranspordi seaduse kohaselt on riigisisel liinil (kaasa arvatud kommertsliin) raudtee-, maantee- ja veeliikluses vedaja kohustatud tasuta vedama eelkooliealisi lapsi ning puudega lapsi, sügava puudega 16-aastaseid ja vanemaid isikuid ning sügava või raske nägemispuudega isiku saatjat või nägemispuudega isikut saatvat juhtkoera kusjuures tasuta sõitu vedajale ei hüvitata. Kommerts- ja omavalitsusliinidele sõidusoodustuste kompenseerimiseks puuduvad riigieelarvelised võimalused.

10. Taotleda läbirääkimistel Vabariigi Valitsusega Kohalike maksude seaduse läbivaatamist, tuginedes Euroopa Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Kongressi soovitustes esitatud põhimõtetele.

Konkreetsed lahendusi kohalike maksude seaduse muutmiseks aruandeperioodil ei leitud.

Kohalikele omavalitsustele lisanduvate ülesannete osas

11. Lähtuda läbirääkimistel Vabariigi Valitsusega põhimõttest, et keskvalitsuse funktsioonide üleandmisel omavalitsusüksustele peavad omavalitsusüksuste tulubaasi üleantavad vahendid olema kooskõlas ülesannete täitmiseks tegelikult vajalike vahenditega.

Perioodil 2006-2009 toimusid igal aastal Vabariigi Valitsusega läbirääkimised eelarvestrateegia ning aasta eelarve osas.

Läbirääkimiste lähtealustes on ka punkt:

- Iga uue funktsiooni või ülesande lisandumisel täiendada kohalike omavalitsuste tulusid lisanduva funktsiooni täitmiseks vajalike rahaliste vahenditega..

2009. aasta eelarve läbirääkimistel leppisid pooled kokku, et alates 2009. aastast laekuvad tulumaksu ja maamaksu intressid riigieelarvesse ning rakenduvad looduskaitse aladelt maamaksu korrigeerimise muudatusest. Kohalike omavalitsuste tulude vähenemise kompenseerimiseks täies ulatuses suurendatakse kohalikele omavalitsustele laekuvat tulumaksuosa ja tasandusfondi kogusummat.

Selleks suurendatakse kohalikele omavalitsustele laekuvat tulumaksuosa **korvamiseks suurendati eelpool nimetatud seadusega kohalikele omavalitsustele laekuva tulumaksu osa 0,03 protsendipunkti** ja tasandusfondi kogusummat **28,5 miljoni krooni võrra.**

Riigi 2009. aasta lisaeelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega vähendati kohalikele omavalitsustele laekuv tulumaksu osa 11,4 %., tulumaksu ja maamaksu intressid jäid aga laekuma riigieelarvesse. Seega Vabariigi Valitsus rikkus kokkulepet.

2009. aasta eelarveläbirääkimistel lepidi ka kokku, et puuetega laste hooldajatoetuse vahendid ja sotsiaaltoetuste ja –teenuste korraldamise vahendid antakse 2009.a-st kohalike omavalitsuste tulubaasi kuludega samas summas, võttes arvesse 2009.a kehtiva sotsiaalmaksu kuumäära.

Selles osas on kokkulepe täidetud: 2009. aastaks eraldati riigieelarvest 23,881 miljonit krooni ning 2010 a. 31,266 miljonit krooni.

Kohalike omavalitsuste eelarveperspektiivi osas

12. Osaleda aktiivse partnerina riigi eelarvestrateegia dokumentide ja Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kasutamise kavandamisel perioodiks 2007–2013.

ELL esindajad on ametlikult kaasatud ja aktiivselt osalenud riigi eelarvestrateegia dokumentide ja Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kasutamise kavandamisel ja rakendamisel perioodiks 2007–2013. ELL esindajad on kohalikke omavalitsusi puudutavate RAK meetmete juhtivkomisjonide liikmed.

13. Taotleda, et riigi eelarvestrateegias kajastatakse kohalike omavalitsuste tulubaasiga seonduv informatsioon ning tuuakse välja ministeeriumide haldusalade raames riigieelarvest kohalikele eelarvetele suunatavate vahendite mahud, et tagada omavalitsustele eelarvete planeerimisel täiendav stabiilsus.

Omavalitsusliitude Koostöökogu on seda igal aastal taotlenud kuid senini edutult. Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsioonide 2008.a. riigieelarve koostamise läbirääkimistel lepiti kokku, et Rahandusministeerium näeb ette RES-is 2009-2012 kohaliku omavalitsuse tulubaasi arenguga seonduva informatsiooni kajastamise ning korraldab ministeeriumide haldusalade tegevusvaldkondade meetmete maksumuse raames riigieelarvest kohalikele eelarvetele suunatavate vahendite mahtude kajastamise. Rahandusministeeriumi poolt esitati ministeeriumitele 4. jaanuaril 2008.a. vastavad ettepanekud ja näidisvormid kuidas kajastada omavalitsuste tulubaasiga seonduvat RES-is ja vaheprotokollis. ELL juhatus ja volikogu nõustusid esitatud ettepanekutega. Kohaliku omavalitsuse tulubaasiga seonduv informatsioon jäi aga RES-is 2009 – 2012 kajastamata kuna Valitsus võttis 2008. aasta kevadele suuna RES-is üksikasjalikke numbrilisi näitajaid ministeeriumite haldusalade kaupa nelja aasta perspektiivis mitte kajastada. RES 2010-2013 koostati üldisena ilma üksikasjalike numbriliste näitajateta.

II Maade munitsipaliseerimine

1. Taotleda Vabariigi Valitsuselt riigi maapoliitika põhimõtete selget defineerimist, sealhulgas riigi maareservi suuruse kindlaksmääramist ning omavalitsustele seadusega pandud ülesannete täitmiseks ja arengu tagamiseks vajaliku maa munitsipaliseerimise küsimuse lahendamist.
2. Pidada jätkuvalt oluliseks põhimõtet, et

15. mail 2006 võttis Vabariigi Valitsus vastu maareformiseaduse muutmise seaduse, millega lihtsustati maade munitsipaliseerimise protseduuri. Samas omavalitsuste ettepanekuga, mille kohaselt riik peaks ära hindama oma maa vajaduse ning ülejäänud maa munitsipaliseerima Keskkonnaministeerium ning Maa-amet ei nõustunud. 2008. aasta jaanuaris kiideti Vabariigi Valitsuse poolt heaks riigi maareservi moodustamise põhimõtted. Heakskiidetud dokumenti ei ole avalikustatud ja see ei ole kättesaadav ei elektrooniliselt ega paberandjal. Riigi maapoliitika eesmärk on maareform lõpule viia. Omavalitsusliitude Koostöökogu taotlused lahendada arenguga seotud munitsipalma küsimus ei ole leidnud Valitsuse heakskiitu.

2010. aasta eelarveläbirääkimiste raames Omavalitsusliitude Koostöökogu esitas ettepanekud:

reformimata riigimaa, mis ei pea kuuluma riigi maareservi, peaks olema kohaliku omavalitsuse omandis.

- Taotleda Vabariigi Valitsuselt riigi maapoliitika põhimõtete selget defineerimist, sealhulgas riigi maareservi suuruse kindlaksmääramist ning omavalitsustele seadusega pandud ülesannete täitmiseks ja arengu tagamiseks vajaliku maa munitsipaliseerimise küsimuse lahendamist.
- Jätkata läbirääkimisi seadustamiseks võimalus vaba- ja reformimata riigimaa tasuta munitsipaliseerimiseks kohalikele omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks, sh arendustegevuseks, ettevõtluse soodustamiseks jne.
- Jätkata läbirääkimisi kahepoolset aktsepteeritavate tingimuste osas, mille täitmisel on osapooled nõus menetlema sotsiaalmaa sihtotstarbe muutmise ettepanekuid ning leppida kokku seadusandluse muudatustes, mis võimaldaks kohaliku omavalitsuse omandis oleva kinnisvara, mis asub sotsiaalmaal, müüki lihtsustatud korras, ilma riigiorganitega kooskõlastamist.
- Luua süsteem, et katta omavalitsuste kulutused eraomanikelt seoses avalike ülesannete täitmiseks (teed, tänavad, pargid, mänguväljakud, kalmistud) ostetava maaga. Lihtsustada sotsiaalmana munitsipaalomandisse antud maa sihtotstarbe muutmise protsessi. Töötada välja ning rakendada munitsipaalmaa sihtotstarbe muutmise lihtsustatud kord hiljemalt 1.10.2009

Keskkonnaministerium on seisukohal, et reformimata maa munitsipaalomandisse andmine kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks, sh arenguks, on ka täna "seadustatud" maareformi seaduse §-s 28 mille lg 2 kohaselt on lisaks lg 1 nimetatud maadele võib munitsipaalomandisse anda ka maad, mis on vajalik kohaliku omavalitsusüksuse ülesannete täitmiseks ja arenguks. Munitsipaalmaa sihtotstarbe muutmisele on piirangud seatud vaid sotsiaalmaa sihtotstarbe suhtes ning sihtotstarbe muutmise erikorra kehtestamine ei ole vajalik. Sotsiaalmaa on munitsipaalomandisse antud selgelt üldistes huvides ja kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks, mistõttu selle sihtotstarbe muutmise vajadus saab olla vaid erandlik, mitte tavapärase protseduur.

Maaküsimusi käsitleti süvendatult ka 24. oktoobril 2008. aastal toimunud ümarlinal "Kohalikud omavalitsused partnerluses riigiga" ning järeldused ja ettepanekud anti 18. novembri 2008. a keskkonna- ja maaküsimuste töörühma koosolekul üle keskkonnaministrile, kusjuures koosoleku käigus põhjendati ministrile veelkord, miks muutused on vajalikud.

14.06.2009 jõustunud riigivara seaduse muutmise seaduse kohaselt võib riigivara valitseja võõrandada riigile kuuluvat elamumaa sihtotstarbega hoonestamata kinnisasja maa asukohajärgsele kohalikele omavalitsusele Vabariigi Valitsuse otsusel, kusjuures kinnisasja müügihinnaks on 65 % selle harilikust väärtusest.

2010. aasta riigieelarvega seonduvatel läbirääkimistel lepidi kokku, et Keskkonnaministerium valmistab ette maareformi seaduse muutmise seaduse eelnõu, milles kavandatakse maareformi lõpetamiseks vajalikud seadusemuudatused; omavalitsused keskenduvad maareformi toimingute kiiremale lõpule viimisele, mis läbi viiakse miinimumini nn. jätkuvalt riigi omandis oleva maa pindala.

Maareformi seaduse kohaselt nn. jätkuvalt riigi omandis oleva maa osas teostab omaniku õiguste ja kohustuste täitmist vastavalt maa riigi omandisse

jätmise korrale maavanem (riigimaa ajutine valitseja). Samuti on reguleeritud erinevate seaduste ja kordadega olulisemates valdkondades jätkuvalt riigi omandis oleva maal omaniku esindaja kohustuste täitmine (metsaseadus, planeerimisseadus, maaparandusseadus, jäätmeseadus). Arvestades kujunenud majandusolukorda ning sellest tulenevalt ka riigieelarve võimalikku mahtu 2010. aastal on vähetõenäoline, et KKM eelarves (*reformimata riigimaade hooldamiseks*) vahendeid piisab.

3. Taotlema, et reformimata riigimaade osas tagab omaniku kohustuste täitmise Keskkonnaministeerium.

2009.a. riigieelarves Keskkonnaministeerium kavandas vahendid reformimata- ja riigimaade hooldamise kulude katteks 5 miljoni krooni ulatuses.

2010. aasta eelarveläbirääkimiste lõpp-protokollis leppisid pooled kokku, et 2010.aastal kaetakse reformimata riigimaade hooldamise ja haljastamise kulutused riigieelarvest vähemalt 2009. aasta mahus.

4. Taotlema, et kõik infrastruktuuride rajamiseks vajalikud eraomanikelt omandatavad maad kompenseeritaks riigi maareservi arvelt.

Keskkonnaministeerium ei näe võimalusi eraomanikelt avalike ülesannete täitmiseks ostetava/võõrandatava maa riigi poolset nõ maaga kompenseerimiseks. Võõrandatavad maatükid on üldjuhul väikesed ja samas vääringus maaüksuste moodustamine eraomandisse andmiseks ebaotstarbekas. Ei ole põhjendatud täiendava vahetusmenetluse sätestamine õigusaktides. Vajadusel on võimalik avalike ülesannete täitmiseks vajalikku maad munitsipaalomandisse anda ning ka kohalikul omavalitsusel võimalik rakendada eramaade sundvõõrandamise menetlust oluliste objektide realiseerimiseks. Reformimata maa ei saa olla (vahetus)tehingute objektiks põhjusel, et nimetatud maa on reformimata.

2010. aasta riigieelarvega seonduvatel läbirääkimistel lepiti kokku, et jätkatakse läbirääkimisi süsteemi loomiseks, et katta omavalitsuste kulutused seoses eraomanikelt avalike ülesannete täitmiseks (teed, tänavad, pargid, mänguväljakud, kalmistud) ostetava maaga.

III Kohalike omavalitsuste õiguslik kaitse ja seadusloome

1. Jätkata e-Õiguse vahendusel õigusaktide eelnõude menetluse protsessis kohalike omavalitsuste huvide õiguslikku kaitset. Vajadusel pöörduda probleemide lahendamiseks Vabariigi Valitsuse, Riigikogu komisjonide, Õiguskantsleri või Vabariigi Presidendi poole.

Kohalike omavalitsuste huvide õiguslik kaitse e-õiguse vahendusel on järjepidev protsess ja Linnade Liit, toetudes oma liikmetele, osaleb selles aktiivselt igal aastal. Linnade Liidu sisese e-õiguse läbi saavad kõik Linnade Liidu liikmed (kontaktisikud, kelleks on linna- ja vallasekretärid või juristid) samal ajal ajal Justitiisministeeriumi hallatava riigi e-õigusega paralleelselt informatsiooni kooskõlastamisringile pandud eelnõude kohta. Linnade Liidu büroo peab eelnõude kohta arvestust ja vaatab läbi kõik kooskõlastamisel olevad eelnõud. Kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikkude elu reguleerivate eelnõude osas konsulteeritakse liidu liikmetega ja vajadusel esitatakse motiveeritud muudatusettepanekud või vastulaused, kui eelnõu riivab omavalitsuse huve.

2009.aastal on läbi vaadatud 938 eelnõud (vaata lisa nr 3).

Lähtuvalt ELL 2009 aasta tegevuskavast lülitati 2010. aasta eelarveläbirääkimistele Omavalitsusliitude Koostöökoogu ettepanekutesse järgmised ettepanekud õigusloome osas:

- Lahendada halduslepingute sõlmimisega kaasnevad probleemid, sh vajadusel muutes haldusmenetluse ja halduskoostöö seadusi. Kindlustada halduslepingutega riigile võetud finantskohustuste

täitmine. Ettepanekud halduskoostöö probleemide osas on lisas.

- Siseministeeriumil vaadata koos omavalitsusliitudega läbi omavalitsuste ülesanded kriisireguleerimise korraldamisel ja valmisoleku korraldamisel, hinnata nende maksumus ning lahendada nende rahastamise küsimused.
- Siseministeeriumil algatada seaduse eelnõu pealinna staatuse määratlemiseks mille raames sätestatakse nii Tallinna kui pealinna eristaatus ja tagatakse suuremate omavalitsuste otsustusprotsessi piisav paindlikkus.
- Keskkonnaministeeriumile esitati taotlused:
  - Täiendada õiguslikku regulatsiooni selliselt, et kohalikul omavalitsusel oleks Looduskaitseseaduse alusel antavate puude reielubade väljastamisel õigus nõuda puu raieloa taotlejalt rahalise kohustuse kandmist/tasu maksmist.
  - Täpsustada tiheasustusala läbivate ohtlike veoste kui ka ohtliku ettevõtte ja muude ohtlike ettevõtete vastutuskindlustuse kohustus raudteeseaduses ja kemikaaliseaduses.
  - Täpsustada tiheasustusala läbivate ohtlike veoste kui ka ohtliku ettevõtte ja muude ohtlike ettevõtete vastutuskindlustuse kohustus raudteeseaduses ja kemikaaliseaduses.
  - Töötada välja ja rakendada regulatsioon tootjavastutuse rakendamiseks trükitoodetest tekkivatele jäätmetele.

Läbirääkimistel pooled leppisid kokku, et:

- Siseministeerium alustab läbirääkimisi halduslepingutega ning kriisireguleerimisega seonduvate küsimuste täiendavaks reguleerimiseks.
- Keskkonnaministeerium:
  - ❖ kaasab järgmise keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimise seaduse muutmise seaduse ettevalmistamisse üleriigiliste omavalitsusliitude esindaja;
  - ❖ tõstatab tiheasustusala läbivate ohtlike veoste kui ka ohtlike ettevõtete vastutuskindlustuse kohustuse teema MKM töörühmades, milles osalevad ka keskkonnaministeeriumi esindajad.
  - ❖ pöörab tähelepanu sellele, et korrakaitseaduse eelnõuga sätestataks regulatsioon, mis näeks kõigile järelevalve teostajatele ette võimaluse rakendada ettekirjutust, asendustäitmist ja sunniraha järelevalve meetmena, ilma selleta, et eriseadus seda kordaks.

2. Taotleda liidu esindajate kaasamist eelnõude kontseptsiooni aruteludele kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate olulisemate õigusaktide eelnõude osas.

3. Hoida tähelepanu all kohalikke omavalitsusi

Aruandeperioodil ELL esindajad osalesid õigusaktide ja arengukavade väljatöötamise töörühmades rahanduse, keskkonnakaitse, sotsiaalhoolekande, tervishoiu, hariduse, transpordi, liikluse, ehituse, planeerimise, avaliku sektori korralduse, sisejulgeoleku, halduskorralduse, regionaalarengu, merenduse ja muinsuskaitse valdkondades.

EL struktuurivahendite jaotust ja kasutuselevõttu reguleerivate alusdokumentide menetlemine on järjepideva tähelepanu all. Kõik eelnõud,

*puudutavate
struktuurifondide
vahendite jaotuse ja
kasutuselevõtu tingimusi
reguleerivate
õigusaktide
väljatöötamist.*

*4. Taotleda kohaliku
omavalitsuse seaduse
eelnõu väljatöötamist,
mille raames
sätestatakse ka Tallinna
kui pealinna eristaatus
ja tagatakse suuremate
omavalitsuste
otsustusprotsessi piisav
paindlikkus.*

IV Kohalike omavalitsuste informeerituse tagamine. ELL-i tegevuse tutvustamine

*1. Informeerida liidu
taotlustest,
seisukohtadest ja
tegevustest avalikkust ja
liidu liikmeid. Tagada
liidu üldiseid eesmärke
toetav järjepidev
meediasuhtlus.*

*2. Vahendada liidu
liikmetele infot ELL-i
kodulehe
<http://www.ell.ee> ja
portaali
<http://portaal.ell.ee>
tehniliste võimaluste
uuendamise baasil.*

*3. Arendada
koostööpartnerina
kohaliku omavalitsuse
teemalist elektroonset
andmebaasi.*

*4. Korraldada liidu
tutvustamise ja ajaloo
seisukohalt oluliste
teabekandjate
väljaandmist.*

*5. Arendada liidu
korporatiivset ja*

sealhulgas rakenduskavade kavandid on läbi vaadatud ja vajadusel oma ettepanekud esitatud. Ministeeriumid viisid paljudesse rakendusaktidesse muudatusi (parandusi), mis on seotud struktuurivahendite kasutuselevõtul ilmnenud õiguslike ebatäpsustega. Tegemist on olnud vajalike täpsustustega, bürokraatia vähendamise ja vahendite saamise võimaluste laiendamisega.

Lisaks struktuurivahendite meetmetele osaleti mahuka siseriikliku lasteaiakohtade loomise meetme ettevalmistus ja korraldusprotsessis.

Küsimus on igal aastal läbirääkimistel tõstatatud.

Valitsuskomisjon ei pea pealinna eristaatuse sätestamist seadusandluses vajalikuks.

2010. aasta riigieelarvega seonduvatel läbirääkimistel jäi Omavalitsusliitude Koostöökogu selles küsimuses eriarvamusele ning taotleb jätkuvalt seaduse eelnõu algatamist pealinna staatuse määratlemiseks, mille raames sätestatakse nii Tallinna kui pealinna eristaatus ja tagatakse suuremate omavalitsuste otsustusprotsessi piisav paindlikkus.

ELL liikmetele ja avalikkusele on liidu informatsioon kättesaadav ELL veebilehe ning liikmetele saadetava uudiskirja kaudu. Kõigile liidu liikmetele saadetakse informatsioon ja materjalid juhatuses ja volikogus arutatavatest küsimustest. Juhatuse koosolekud on kõigile liidu liikmetele avatud. Üldist, avalikkusele huvi pakkuvatest liidu seisukohtadest ja sündmustest informeeritakse ajakirjandust.

Informatsioon ELL volikogu, juhatuses otsustest, eelarveläbirääkimistest, seminaridest ja konverentsidest, samuti Linnade ja valdade päevadest on kajastatud ELL veebilehel.

Omavalitsuste osas on näitajate ringi laiendatud Statistikaameti regionaalse andmebaasis.

Rahandusministeeriumi veebilehel on laienenud kohalike omavalitsuste eelarvetega seonduv andmebaas. Koostöös Rahandusministeeriumiga valmis terviklik ülevaade kohalike omavalitsuste finantsidest aastatel 1996-2008.

ELL 90. aastapäeva tähistamiseks on ettevalmistamisel vastavad materjalid. Juhatuses esimees, juhatuses liikmed ja ka liidu teised liikmete esindajad püüavad võimalusel ELL-i ühistegevust ja konstruktiivset mainet toetada läbi erinevate meediakanalite, tuginedes kohaliku omavalitsuse põhimõtetele ja ELL-i liikmete liidu põhidokumentides kajastatud ühiste seisukohtadele või kaasates ELL-i partnerina meediahuvi lubavatesse projektidesse.

visuaalset identiteeti.

ELL esindajad osalesid olulistes riigi elu käsitlevates debattides korduvalt ERR saadetes.

2008. aastal telliti ja võeti kasutusse täiendavalt uued ELL sümboolikaga meeneid.

ELL esindajad osalevad aktiivselt presidendi ümarlaua töös.

2007 . aasta jaanuaris toimus Presidendi kohaliku omavalitsuse ja regionaalarengu ümarlaud omavalitsuste rolli infoühiskonna arendamise teemadel.

2008 . aasta juunis toimus Presidendi kohaliku omavalitsuse ja regionaalarengu ümarlaud omavalitsuste suuruse, ühinemise ja regionaalpoliitika teemadel.

2009.a. juunis toimus Presidendi kohaliku omavalitsuse ja regionaalarengu ümarlaud teemal: koostöö Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega (EAS).

18. septembril 2009 korraldati koostöös EMOL-ga ning klubiga Polis konverents “20 aastat Eesti omavalitsuste ja nende ühistegevuse taastamisest ja 5 aastat Euroopa Liidus“ .

V Koostöö- ja teabevõrgustike arendamine

- 1. Kasutada aktiivselt ja tulemuslikult koostöövõrgustikes osalemise võimalusi.*
- 2. Soodustada valdkondlike koostöövõrgustike teket.*

ELL esindajad osalevad mitmetes koostöövõrgustikes (nii Eesti sisestes kui üleeuroopalistes)

Kohalike omavalitsuste portaalis <http://portaal.ell.ee> on loodud võimalus liituda järgmiste maili-listidega:

- * ELL-uudised (Eesti Linnade Liidu uudised)
- * Välisteemade list
- * Noorsootöötajate võrgustik
- * Linna/valla areng
- * Avalikud hanked
- * Sotsiaal
- * Raamatupidajad
- * Eelarved
- * Projekti- ja koostööpakkumised
- * Linna- ja vallasekretärid

Tuleb märkida, et linna-vallasekretäride koostöö listi vahendusel on aasta aastalt muutunud järjest aktiivsemaks, mis on kaasa aidanud kohtadel õigusküsimuste lahendamise ja õigusaktide koostamise kvaliteedi tõusule. Listis koostööd tegevate linna-vallasekretäride arv on kasvanud juba 170-le.

- 3. Arendada teabevahetust ja koostööd erialaliitude, ühingute ja seltsidega nii Eestis kui välismaal eesmärgiga parendada elukeskkonna kvaliteeti ja oskusi ning võimalusi selle seireks kohalikes omavalitsustes.*
- 4. Osaleda e-riigi alaste*

ELL ja Tartu Ülikooli vahel sõlmiti 15. oktoobril 2007.a.

koostöökokkulepe ning koostati sellele tuginev tegevuskava.

ELL esindaja on kaasatud Siseministeriumi poolt tellitud infoühiskonna alasesse uurimistöösse.

Eelarveläbirääkimiste raames on moodustatud spetsiaalne IKT töörühm,

uuringute ja rakenduste ettevalmistamises ja elluviimises.

VI Kohalike omavalitsuste ametnike koolitus

1. Teavitada liidu liikmeid koolituspakkumistest ja koolituse rahastamise võimalustest.
2. Laiendada ELL büroo ja liidu liikmete osalust ühiste projektitaotluste esitamisel koolitusprogrammide rahastamiseks.
3. Korraldada kohalike omavalitsuste ametnike koolitusvajaduste perioodiline kaardistamine.

mille ülesandeks on vastavate teemade käsitlemine.

2006. aastal viidi läbi 1.4 meetme vahenditega juhtimiskoolitus KOV juhtidele "Koostöö ja tasakaalustatud arengu juhtimine" (20 osavõtjat). Koos Tallinna, Pärnu, Narva ja Valga linnaga algatati protsessijuhtimise koolitus "Protsessi- ja kvaliteedijuhtimine kohaliku omavalitsuse juhtivametnikele "Lihtsa omavalitsuse mudeli" väljatöötamise ja juurutamise toetamiseks" 30 ametnikule.

Koostöös Soome Omavalitsusliiduga korraldati järgmised koolitus- ja kogemuste vahetamise reisirid kohalike omavalitsuste juhtidele:

- 2.-5. oktoobril 2006. a reis Soome Omavalitsusliitu ning Kouvola-Savonlinna-Imatra-Kotka piirkonda;
- 26.-29. novembril 2007. a reis Soome Omavalitsusliitu ja Salo – Naantali- Rauma-Pori piirkonda, mille käigus külastati ka suurt energeetika ja tehnilise infrastruktuuri rajatist – Olkiluoto tuumajäätme hoidlat;
- 8.-11. detsembril 200. a Soome Omavalitsusliitu, parlamenti (Eduskunta), Rahandusministeeriumi ning Kuhmoiste-Jämsä-Jyväskylä-Lahti piirkonda ning Päijät-Häme Liitu. Ühtlasi allkirjastati Soome Omavalitsusliidus kolmepoolne (Soome Omavalitsusliit, ELL, EMOL) koostööprotokoll aastateks 2009-2011.

Perioodil 2006-2009 on korraldatud igal aastal Linnade- valdade Päevad.

Lisaks kahele varasemale haldussuutlikkuse meetmest rahastatud koolitusprojektile aastatel 2007-2009 ühiseid koolitusprojekte ei taotletud. Alanud EL eelarveperioodil saavad haldussuutlikkuse meetme projektitaotlusi esitada lisaks liitudele ka kohalikud omavalitsused iseseisvalt.

VII Välissuhted

1. Osaleda Regioonide Komitee, Euroopa Nõukogu Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Kongressi, Euroopa Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Nõukogu töös.
2. Osaleda Euroopa Liidu naabruspoliitika elluviimisel.

ELL esindajad osalevad järjepidevalt EL Regioonide Komitee, Euroopa Nõukogu Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Kongressi, Euroopa Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Nõukogu töös.

Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi (CLRAE) töös osaleb Eesti delegatsioonis üks ELL esindaja. Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) raames osalesime kuueteistkümnel korral erinevate töögruppide ja poliitiliste komiteede koosolekul.

Aruandeperioodil 2006-2009 osaleti igal aastal CEMR keskkonnatöörühma kõigil korralistel töökoosolekul. Samuti Põhjamaade-Baltimaade Aalborgi kokkuleppe koostöövõrgustiku koosolekul. Põhjamaade-Baltimaade Aalborgi kokkuleppe koostöövõrgustiku koostöövõrgustiku koordineerimine kandus alates 2009. a jaanuarist rotatsiooni korra Eestisse ja koordinaatori rolli täitis ELL. Eesti koordineerimise perioodil võeti tähelepanu fookusesse kliimamuutused – muutustega adapteerumise vajadus ja muutuste leevendamise võimalused, integreeritud planeerimine. 10. novembril 2009. a korraldati Tallinnas koostöövõrgustiku

kliimaseminar, vt http://www.aalborgplus10.dk/media/acclimate_letter_agenda_051009.pdf.
Kõik ettekanded tehakse kättesaadavaks/on kättesaadavad Aalborgi kokkuleppe veebilehel: <http://www.aalborgplus10.dk/default.aspx?m=2&i=379>
Koordineerimisperioodi läbiviimisesse hõlmati ELL poolt ka Säästva Eesti Instituut (SEI-Tallinn). Koordineerimisperioodi ettevõtmiste rahastamiseks taotleti projektijuhi SEI-Tallinna poolt lisavahendeid Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esinduselt.

Perioodil 2006-2009 on igal aastal osaletud Regioonide Komitee OPEN DAYS "Euroopa Piirkondade ja Linnade Nädala" üritustel.
Avatud Päevadel 2006 esines „Säästliku energia regioonid" seminaril ettekandega Tallinna Tehnikaülikooli õppejõud Ülo Kask teemal "Renewable energy - smart solutions bring economic and social dividends", samuti tutvustati Eesti toitu.
2007 osales üleriiklike omavalitsusliitude Brüsseli esindus Avatud päevadel Baltimaade konglomeraadis "Small & Smart". Seminaril ettekanded esitasid Tartu linnavalitsusest Pille Kams "Foreign projects in Tartu City Government", Pärnu linnavolikogu liige Väino Hallikmägi "Pärnu City's experience of implementing the EU structural funds", Ida-Viru Ettevõtluskeskusest Lauri Jalonen "Integrated enterprise support for unemployed: training, setting- up aid, follow- up consultation ".
2008.a. esines Avatud päevade seminaril "Tourism innovations: sharing experiences" (uendused turismis: kogemuste vahetamine) ettekandega Viljandi linna esindaja.
2009. aastal esindas seminaril "Cross-border cooperation: Lessons learned and steps forward" Eesti üleriigilisi omavalitsusliite Rakvere linn, kus ettekandega "Rakvere's way towards Green City" esines linnapea Andres Jaadla, tutvustades linnapoolseid tegevusi piiriülel koostööl ja piiriülel koostööprojekte liikumaks rohelise linna suunas.

3. Jätkata Eesti üleriigiliste omavalitsusliitude Brüsseli esinduse väljaarendamist.

Mais 2009 pöördus Eesti CLRAE delegatsioon Kongressi poole palvega algatada Eestis Euroopa Kohaliku Omavalitsuse Hartas sätestatud omavalitsuse finantsautonoomia järelevalve. Pöördumise kiitis eelnevalt heaks ELL juhatus.

Üleriigiliste omavalitsusliitude Brüsseli esindus töötas perioodil 2006.-2009 järjepidevalt, liitude Brüsseli maja idee realiseerumine andis uue tõuke ja hea võimaluse põhjamaade ja Balti riikide esindajate ja esinduste koostöök Brüsseli tasandil. Esindaja esitab regulaarselt elektroonset nädalakirja, kus kajastatakse toimunud kohtumised, töörühmade koosolekud jne. 2007. aastal vahetus liitude esindaja Brüsselis.

Kohalike omavalitsuste esindajatele on korraldatud Brüsselis 2008 3 koolitust , 2009 aastal 4 koolitust.

ELL/EMOL esindaja Brüsselis osaleb erinevate võrgustike koosolekutel ja esitab enda tegevuse kohta nädalaaruande.

Aruanded on kättesaadavad <http://portaal.ell.ee/6546>

4. Osaleda rahvusvaheliste organisatsioonide töös, koostöövõrgustikes, programmides ja projektides.

ELL esindaja kuulub Ühinenud Linnade ja Omavalitsuste (UCLG) Maailmanõukogusse.

ELL esindaja kuulub Läänemere Riikide Sub-regioonide koostöö (BSSSC) juhatusse.

Teeme koostööd Läänemere Linnade Liiduga (UBC), mille asepresidendiks on Kuressaare linnapea.

5. *Teha koostööd teiste riikide üleriigiliste omavalitsusliitudega.*

6. *Osaleda Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi programmis.*

7. *Toetada Tallinna linna initsiatiivi Euroopa roheline pealinna tiitli sisseseadmiseks.*

ELL esindaja kuulub Kesk-Läänemere Programmi seirekomiteesse ja Läänemere programmi juhtkomiteesse.

Tihedat koostööd tehakse näiteks Põhjamaade ning Baltimaade OVL liitudega Regioonide Komitees ning see toimub vastavalt jooksvatele vajadustele.

Koostöös Soome Omavalitsusliidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liiduga (põhikorraldaja), Võru linnaga ja Võrumaa Omavalitsuste Liiduga korraldati 2008. aastal V Eesti ja Soome sõprusomavalitsuste kokkutulek ja konverents.

ELL poolt valmistati ette ja 8.12.2008 kirjutati alla Eesti üleriigiliste omavalitsusliitude (ELL ja EMOL) koostööprotokoll Soome Omavalitsusliiduga aastateks 2009-2011. Koostööprotokollis fikseeriti ka järgmise sõpruslinnade ja –valdade kokkutuleku aeg ja koht - 2011. aasta, Turu.

Tallinna linna algatus on nüüdseks realiseerunud ja võetud üle-euroopalise, Euroopa komisjoni poolt väljaantava iga-aastase auhinnasüsteemi, Euroopa roheline pealinna tiitli, omistamise aluseks. ELL osales auhinnasüsteemi planeerimisel. 23. veebruaril 2009 aastal pärjati esmakordselt Euroopa komisjoni poolt auväärse tiitliga kaks linna:

Euroopa roheline pealinn 2010 on Stockholm ja Euroopa roheline pealinn 2011 on Hamburg. Taustauuringud juba olemasolevate kohalike omavalitsuste auhinnaskeemide kohta viis Tallinna Linnavalitsuse tellimusel läbi Säästva Eesti Instituut. Uuring on leitav veebist: <http://www.seit.ee/index.php?m=9&program=1&project=60&l=1> (Projektid > Lõppenud projektid > Taustauuring ja ettepanekud Euroopa Rohelise Pealinna tiitli asutamiseks).

VIII Eesti Linnade Liidu büroo

1. *Tagada ELL büroo tegevuse professionaalsus ja asjatundlikkus.*

2. *Arendada ELL büroo võimekust vastavuses Linnade Päeva, ELL volikogu ja juhatuse poolt püstitatud eesmärkide realiseerimise ja ülesannete täitmise vajadustega.*

3. *Asetada büroo tegevuses rõhud senisest enam analüüside ja nende tuginevate materjalide ettevalmistamisele ning liikmete operatiivsele informeerimisele kohalike omavalitsusi puudutavates küsimustes.*

ELL büroo töötajatele on võimaldatud osavõtt neid erialaselt arendavatest seminaridest ja koolitustest. Selleks on eelarves kavandatud vastavad vahendid.

ELL palgapoliitikas on järgitud konkurentsivõimelisust.

ELL büroo tagab kõigi töörühmade koosolekute korraldamise ja ettevalmistamise, samuti eelarveläbirääkimiste koordineerimise.

Eesti Linnade Liidu ja liidu liikmete tegevuse tingimustes ja tegevuste kavandamises toimus 2008. aastal olulisi muudatusi võrreldes varasemate aastatega.

Majanduslanguse ilmingud ning kohalikele omavalitsustele määratud eraldiste jooksvad kärped eelarveaasta jooksul on nõudnud enam analüüsi edasise tegevuse kavandamisel ning ettepanekute väljatöötamisel kohaliku omavalitsuse tulubaasiga seonduvates küsimustes.

4. Seisukohad kohalike omavalitsusi

puudutavate eelnõude

osas valmistada ette

kooskõlas liidu liikmete

ettepanekutega ning

Linnade Päeva, volikogu

ja juhatuse otsustega.

ELL büroo poolt valmistatakse ette ELL seisukohad omavalitsusi puudutavates küsimustes kooskõlas liidu liikmete ettepanekutega.

Tähtsamad eelnõud enne märkuste ja ettepanekute esitamist arutatakse läbi ELL juhatuses ja volikogus.

Alanud uus kohalike omavalitsuste valimisperiood seab volikogude ja valitsuste ette olulised küsimused: kuidas toime tulla kohaliku elu korraldamise ja arengu küsimustega majanduskriisi tingimustes, kuidas lahendada kriisist väljumise ülesanne ning kuidas kujundada alused uueks arengutsükliks. Paljud neist küsimustest lahenduvad kohapeal, palju sõltub ka sellest, kuidas kujundatakse kohalike omavalitsuste tegutsemistingimusi riigi ja Euroopa Liidu tasandil. Eesti Linnade Liit kui kohalike omavalitsuste ühishuve koondav organisatsioon saab sellesse protsessi anda omapoolse panuse, kasutades demokraatlikule ühiskonnale omaseid dialoogi võimalusi ja vorme.